

Brüsszel, 2024.9.11.
COM(2024) 404 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az energiaunió helyzetéről szóló 2024. évi jelentés
(az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet
alapján)**

1. BEVEZETÉS

Az energiapolitika a 2050-re kitűzött klímasemlegesség felé vezető úton kulcsfontosságú az európai versenyképesség, biztonság és dekarbonizáció, valamint a szennyezőanyag-mentesség elérése, a biológiai sokféleség védelme és a körforgásos gazdaság célkitűzései szempontjából. Az európai zöld megállapodás keretében az EU stabil és ambiciózus energiapolitikai keretet hozott létre, amely tükrözi azt a tényt, hogy az energia felelős az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mintegy 75 %-áért.

2023-ban és 2024-ben a Bizottság megszilárdította az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásainak, valamint energia- és éghajlat-politikai céljainak teljesítéséhez szükséges szakpolitikai keretet. Az Európai Unió azzal, hogy politikai megállapodásra jutott az **„Irány az 55 %!” intézkedéscsomag**¹ valamennyi kulcsfontosságú jogalkotási javaslatáról, egyértelmű utat nyitott a 2030-ra kitűzött célok elérése felé.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és az energia fegyverként való felhasználása veszélyezteti Európa energiabiztonságát, és ezáltal gazdasági biztonságát. Válaszul az EU elindította az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség fokozatos megszüntetésére irányuló **REPowerEU tervet**, és megtette az energiabiztonság eléréséhez és a piacok stabilizálásához szükséges vészhelyzeti intézkedéseket.

Az elmúlt néhány évben a megújulóenergia-termelő létesítmények telepítésének üteme rekordmagasságot ért el. Az EU emellett csökkentette az orosz fosszilis gáztól való függőségét, az energiatakarékosság pedig korlátozta a fogyasztást. Az EU energiabiztonsága azonban még mindig kihívásokkal néz szembe, az importfüggőségtől és a biztonsági kockázatoktól kezdve az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás jelentette növekvő fenyegetésekig. Az európai ipar versenyképessége jelentős kihívással néz szembe a Kínából érkező növekvő verseny, a más ipari versenytársakhoz, például az Egyesült Államokhoz képest magas energiaár-különbségek, valamint a tisztaenergia-technológiáktól való esetleges stratégiai függőségek miatt. Hasonlóképpen, a polgárok magas energiaszámlákkal szembesülnek, ami a növekvő megélhetési költségekkel együtt tovább csökkenti vásárlóerejüket.

Emellett az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrásokra vonatkozó uniós célkitűzések felé haladás ütemét tovább kell növelni azok elérésének biztosítása érdekében.

A tiszta energiára való átállás kulcsfontosságú a biztonságos, fenntartható, versenyképes és megfizethető energia biztosításához a vállalkozások és a polgárok számára az uniós ipar (különösen a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ipari és közlekedési ágazatok és a tisztatechnológiai ágazatok) és a minőségi munkahelyek megőrzése, valamint Európa gazdasági biztonsága szempontjából. Az általános geogazdasági környezet megköveteli, hogy a Bizottság és az EU konkrét eredményeket mutasson fel.

A klímasemlegesség 2050-ig történő elérése érdekében az EU a komplett „Irány az 55 %!” energia- és éghajlat-politikai kerettel 2030-ra vonatkozó köztes célt tűzött ki, amely szerint az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal kell csökkenteni a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást², az Európai Bizottság pedig 2040-re 90 %-os köztes éghajlat-politikai célt javasolt³. Azon kötelezettségvállalása részeként, hogy 2050-re az első klímasemleges kontinens legyen, **az Európai Unió és tagállamai azon dolgoznak, hogy teljesítsék a 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseket, amelyek látható pozitív eredményeket hoznak a polgárok és a vállalkozások számára.**

Az energiaunió helyzetéről szóló éves jelentés az energiaunió célkitűzései, a REPowerEU terv és a tiszta energiára való átállás terén elért uniós előrehaladást veszi számba az energia- és éghajlat-politikai célokkal összhangban.

¹ A Tanács jelenleg tárgyalja az energiaadó-irányelv felülvizsgálatát.

² Az (EU) 2021/1119 rendelet 4. cikke.

³ COM(2024) 63 final.

Az energiaunió helyzetéről szóló tavalyi jelentést⁴ követően, amely a 2020–2023-as időszak kihívásaival és eredményeivel foglalkozott, az ideai jelentés naprakész tájékoztatást nyújt arról, **hogyan az EU hogyan reagált sikeresen a jelenlegi Bizottság megbízatásának utolsó évében bekövetkezett példátlan fejleményekre és kihívásokra.** A jelentés két részre tagolódik. Az első rész bemutatja, hogy az európai zöld megállapodás és a REPowerEU terv ambiciózus energiapolitikai és éghajlatvédelmi törekvései miként képezték az EU válságreagálási stratégiájának alapját. Felvázolja továbbá az európai ipar versenyképességének fokozására irányuló lépéseket. A második rész mind az öt dimenzióban elemzi az energiaunió megvalósításának aktuális állását: dekarbonizáció, energiahatékonyság, energiabiztonság, belső energiapiac, kutatás, innováció és versenyképesség.

Az energiaunió helyzete – az elért legfontosabb eredmények

- ***Az EU az „Írány az 55 %!” intézkedéscsomag keretében elfogadta az összes kulcsfontosságú energia- és éghajlat-politikai javaslatot, beleértve a REPowerEU tervből eredő módosításokat függőségeink gyors megszüntetése érdekében, valamint az EU ETS felülvizsgálatát, amely jelenleg alkalmazandó a tengeri szállításból származó kibocsátásokra, az ipar dekarbonizációjának ösztönzése érdekében módosítja az ingyenes kiosztásra vonatkozó szabályokat, és felhatalmazza a tagállamokat, hogy minden bevételt éghajlat- és energiapolitikai célokra költsenek.***
- ***Az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátása az 1990-es szinthez képest már 32,5 %-kal csökkent⁵, miközben az EU gazdasága ugyanebben az időszakban körülbelül 67 %-kal nőtt, függetlenül a gazdasági növekedést a kibocsátásoktól.***
- ***Az ETS hatálya alá tartozó kibocsátások tekintetében az uniós tagállamok által 2024. április 2-ig bejelentett adatok 2023-ban a 2022. évi szinthez képest 15,5 %-os kibocsátáscsökkenést mutatnak. Ezzel a fejlődéssel az ETS-kibocsátások jelenleg mintegy 47 %-kal maradnak el a 2005-ös szinttől, és jó úton haladnak a 2030-ra kitűzött –62 %-os cél elérése felé.***
- ***Az uniós és nemzeti szintű intézkedések megtérültek, és a villamosenergia- és gázárak drasztikusan csökkentek a 2022. évi csúcsokhoz képest mind a nagy-, mind a kiskereskedelmi piacokon. Azonban továbbra is magasak.***
- ***Az EU 2022 augusztusa és 2024 májusa között 18 %-os gázkereslet-csökkenést ért el. Ez mintegy 138 milliárd köbméter gázmegtakarítást eredményezett. Az orosz nyersolaj és finomított kőolajtermékek, valamint az orosz szén tengeri behozatalát tiltó uniós szankciókkal az orosz gáz (csővezeték és LNG) behozatala a 2021. évi 45 %-ról mindössze 18 %-ra csökkent a teljes uniós gázimporton belül 2024 augusztusára.***
- ***Az orosz gázellátás gyors felváltása és Európa energiabiztonságának rövid és középtávú biztosítása érdekében az EU más nemzetközi beszállítókkal is kapcsolatba lépett. Norvégia és az Egyesült Államok vált az EU legnagyobb gázbeszállítójává – a csővezetékes, illetve az LNG-gáz tekintetében –, az uniós gázimport 34 %-át, illetve 18 %-át biztosítva 2024 első felében.***
- ***2022 és 2024 között rekordot jelentő 12 új LNG-terminált és a meglévő terminálokhoz hat bővítési projektet rendeltek meg. Ezek összességében 2024-re várhatóan 70 milliárd m³-rel, 284 milliárd m³-re növelik az EU LNG-behozatali kapacitását.***
- ***Az uniós energiaplatform hozzájárult az EU diverzifikálási céljaihoz. 2023 és 2024 között több mint 180 ajánlatadó vállalatot vonzott, és több mint 75 milliárd m³ földgáz tekintetében hozott össze európai vásárlókat külső beszállítókkal.***
- ***2024. április 1-jén az uniós gáztárolás szintje a kapacitás 59 %-át érte el, ami a téli időszak végén új rekordot jelentett; az EU 2024. augusztus 19-én, két hónappal a november 1-jei határidő előtt teljesítette a gáztárolási kapacitás 90 %-ában meghatározott célkitűzést.***

⁴ COM(2023) 650 final.

⁵ Kivéve a nemzetközi légi közlekedésből és a tengeri közlekedésből származó kibocsátásokat.

- *A közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek első uniós listáját⁶ a Bizottság 2023 novemberében fogadta el annak érdekében, hogy elősegítse egy olyan infrastruktúrahálózat kiépítését Európa-szerte, amely megfelel ambiciózus diverzifikációs és dekarbonizációs célkitűzéseinknek.*
- *Előterjesztette a villamosenergia-hálózatokra vonatkozó cselekvési tervet, amely az uniós villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatok bővítésével, digitalizálásával és jobb kihasználásával kapcsolatos fő kihívásokkal foglalkozik majd.*
- *A „nettó zero” iparról szóló és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló, 2024-ben hatályba lépett jogszabályok a diverzifikált beszerzés révén hozzá fognak járulni az ellátási láncok rezilienciájának megerősítéséhez, valamint a „nettó zero” technológiák erős hazai gyártási bázisának kiépítéséhez. A környezettudatos tervezésre vonatkozó új, harmonizált uniós szabályok szintén hozzá fognak járulni az európai vállalkozások és polgárok energiaköltségeinek csökkentéséhez.*
- *A szélenergia a gáztermelést megelőzve az EU második legnagyobb villamosenergia-forrásává vált az atomenergia mögött. A 2023-ban telepített 56 GW új napenergia-kapacitással a 2022-ben telepített további 40 GW-hoz képest az EU újabb rekordot ért el. Az EU-ban a szárazföldi és tengeri szélenergia teljes összesített telepített kapacitása 221 GW volt (201 GW a szárazföldön és 19 GW a tengeren), amelyen belül 2023-ban 16 GW-ot telepítettek.⁷*
- *Létrehozták az EU ETS Innovációs Alapból finanszírozott Európai Hidrogénbankot, amely lefolytatta az első sikeres uniós aukciós fordulót, és közel 720 millió EUR-t ítél oda hét, megújuló hidrogénnel kapcsolatos európai projektnek.*
- *Február elején a Bizottság elindította a kis moduláris reaktorokkal foglalkozó európai ipari szövetséget, amely felgyorsítja az első kis méretű moduláris reaktorokkal kapcsolatos projektek fejlesztését, bemutatását és megvalósítását az EU-ban a 2030-as évek elejére.*
- *A Bizottság 2023 októberében közleményt tett közzé a stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv) felülvizsgálatáról, amely az energiaunió kutatási, innovációs és versenyképességi pillére végrehajtásának fő eszköze.*
- *Ami a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtását illeti, az EU 2024. június közepéig több mint 240 milliárd EUR-t folyósított a tagállamoknak a terveikben foglalt intézkedések végrehajtására. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz elindítása óta a tagállamok több mint 184 milliárd EUR-t különítettek el energiával kapcsolatos reformok és beruházások támogatására.*
- *A 2021–2027-es kohéziós politikai programok továbbra is kulcsfontosságú támogatást nyújtottak az energiaipari beruházásokhoz: összesen 83 milliárd EUR-t különítettek el (a nemzeti társfinanszírozással együtt) az energiaunió prioritásaira. A tiszta technológiákat a kohéziós alapok a Stratégiai Technológiák Európai Platformján keresztül is támogathatják.*
- *A háztartások és a vállalkozások magas energiaárakkal szembeni megsegítése céljából bevezetett támogatási intézkedések hozzájárultak az energiaválság megélhetési költségekre gyakorolt hatásainak enyhítéséhez.*
- *Bár az aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervek (NEKT-ek) tervezeteinek 2023. decemberi értékelése azt mutatta, hogy a tagállamok elkötelezettek az „Irány az 55 %!” és a REPowerEU céljainak elérésére irányuló nemzeti és regionális szintű intézkedések fokozása mellett, az Unió 2030-ra vonatkozó céljai, valamint az éghajlati hatásokkal szembeni reziliencia fokozása tekintetében ambícióbeli hiányosságok, többek között szűk keresztmetszetek és az integrált infrastruktúrák tekintetében hiányzó kapcsolatok tapasztalhatók. A Bizottság ajánlásokat fogalmazott meg, és szorosan együttműködik a tagállamokkal annak érdekében, hogy a végleges aktualizált NEKT-ekben támogassa az Unió 2030-ra vonatkozó céljainak időben történő megvalósítását.*
- *Ukrajna támogatása, beleértve annak energiaágazatát is, továbbra is kiemelt prioritás maradt a Bizottság és mind a 27 tagállam számára. Az uniós polgári védelmi mechanizmus (UCPM) a becslések szerint 900 millió EUR összegű támogatást nyújtott Ukrajnának. Az Ukrajnai Energiatámogatási Alap (UESF) kulcsfontosságú támogatási eszközzé vált az energetikai berendezések beszerzése, például a több*

⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest-and-projects-mutual-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_en.

⁷ A korai előrejelzések (Ember) azt mutatják, hogy 2024 első felében a villamosenergia-termelés mintegy 50 %-a megújuló energiaforrásokból származott. Emellett a szél- és napenergia több villamos energiát termelt, mint az összes fosszilis tüzelőanyag együttesen.

ezer generátor és transzformátor szállítása során, és 2024 augusztusáig több mint 500 millió EUR-t mozgósított. Az Ukrajna-terv által támogatott 50 milliárd EUR összegű uniós **Ukrajna-eszköz** 2027-ig következetes finanszírozást biztosít Ukrajna helyreállításának támogatásához és a fenntartható gazdasági növekedés előmozdításához, valamint külön 96 millió EUR összegű finanszírozást az UESF számára 2024 telére, Ukrajna energiarendszerének támogatására.

- Az EU folytatta a **nemzetközi energia- és klímadiplomáciai erőfeszítéseit** az energiaimport diverzifikálása és a nemzetközi partnerekkel fenntartott kapcsolatok megerősítése, valamint partnereinek az energetikai átállásban és az energiához való hozzáférésben való támogatása érdekében. A COP28 konferencián az EU bejelentette a megújulóenergia-kapacitás megháromszorozására és az energiahatékonyság-javulás mértékének megkétszerezésére vonatkozó, 2030-ra tett globális vállalást, amelyet 132 ország hagyott jóvá, és célkitűzéseit az első globális értékelésről szóló határozat is elismerte. Emellett a COP28 konferencián az EU elkötelezte magát a nem hatékony fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése mellett, és bejelentette, hogy a Global Gateway Afrika–Európa beruházási csomag részeként több mint 20 milliárd EUR összegű kötelezettséget vállal az Afrika–EU zöldenergia-kezdemenyezés (AEGEI)⁸ kapcsán. Ugyanakkor 25 ország – köztük 12 tagállam – vállalta, hogy 2050-ig megháromszorozza az atomenergia-kapacitást.
- Az EU a globális metánkibocsátás csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalás révén vezető szerepet tölt be az energiaágazatból származó **metánkibocsátás csökkentésére** irányuló globális erőfeszítésekben. Egy ebből kivált, a **szerves metán csökkentésére irányuló (LOW-Methane)** kezdeményezés, amely a hulladékágazat metánkibocsátásával foglalkozik, a COP29 konferencián indult el. Emellett az EU továbbra is kulcsszerepet játszik az **Innovációs küldetésben**, amely az EU szempontjából a legfontosabb globális fóruma a tiszta energia mindenki számára megfizethetővé, vonzóvá és hozzáférhetővé tételét célzó fellépések és beruházások ösztönzésének a kutatás, fejlesztés és demonstráció területén.
- Hasonlóképpen, az EU kulcsszerepet játszott a **biológiai sokféleségre vonatkozó kunming-montreali keret** elfogadásában a biológiai sokféleség csökkenésének kezelése érdekében, amely elengedhetetlen az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

2. BIZTONSÁGOS ÉS VERSENYKÉPES ENERGETIKAI ÉS ÉGHAJLATVÉDELMI ÁTÁLLÁS BIZTOSÍTÁSA AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS ÉS A REPOWEREU TERV RÉVÉN

2022 májusában a Bizottság a [REPowerEU terv](#) elfogadásával reagált az Európai Tanács azon kérésére, hogy a lehető leghamarabb szüntesse meg Európa orosz energiaimporttól való függőségét. A cél az volt, hogy az EU gyorsan csökkentse az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét nemcsak energiamegtakarítással és az ellátás diverzifikálásával, hanem különösen azon hosszú távú célkitűzés elérésével, hogy a megújuló energiaforrások alkalmazásának felgyorsítása és energiahatékonyság-javító intézkedések révén felgyorsítsa a tiszta energiára való átállást, és az erőit egyesítve egy reziliensebb energiarendszert és egy valódi energiauniót valósítson meg. Ugyanez az igény érkezett a polgároktól is [az Európa jövőjéről szóló konferencia](#)⁹ keretében.

Ezzel párhuzamosan az EU elfogadta az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag és a REPowerEU éghajlat- és energiapolitikai javaslatainak többségét, lehetővé téve a REPowerEU által megerősített, 2030-ra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai célok elérését. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy Európa továbbra

⁸ A 12 tagállam (Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország és Svédország), valamint az Európai Beruházási Bank (EBB) és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) által támogatott AEGEI az Európai Bizottság által vezetett Team Europe kezdeményezés, amely a 2021 és 2027 közötti időszakra 3,4 milliárd EUR összegben ítélt oda vissza nem térítendő támogatást. E Team Europe kezdeményezés célja, hogy 2030-ra legalább 50 GW, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelését támogassa Afrikában, és 2030-ra legalább 100 millió ember számára biztosítsa a villamos energiához való hozzáférést.

⁹ Nevezetesen a 18. javaslat: “Az EU külföldi szereplőktől való függőségének csökkentése az energiaágazatban”.

is jó úton haladjon a klímasemlegesség felé, az európai klímarendelettel összhangban előrelépés történjen az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén, valamint hogy a tiszta technológiák iránti globális versenyre tekintettel javuljon az uniós gazdaság rezilienciája, versenyképessége és stratégiai autonómiája. Emellett a Technikai Támogatási Eszköz keretében a Bizottság 17 tagállam számára nyújtott segítséget¹⁰ a REPowerEU végrehajtásához az Oroszországból származó fosszilis tüzelőanyagok behozatalának fokozatos megszüntetését célzó reformok és beruházások meghatározása révén.

A már megtett intézkedéseknek, valamint a válság kezelése során tanúsított egységességnek és eltökéltségnek köszönhetően az EU eddig együttesen **túlteljesítette a legtöbb rövid távú REPowerEU-célt, például drasztikusan csökkentette az orosz behozatalt**, és időszerű intézkedéseket hozott, amelyek szilárd alapot teremtenek az európai zöld megállapodás közép- és hosszú távú **célkitűzéseinek** eléréséhez. A fokozott ambíciók ellenére azonban további erőfeszítésekre van szükség a 2023-ban benyújtott aktualizált NEKT-tervezetek bizottsági értékelése szerint, amely megállapítja, hogy az éghajlatra, a megújuló energiaforrásokra és az energiahatékonyságra vonatkozó 2030-as célok elérése terén ambícióbeli hiányosságok tapasztalhatók¹¹. Ezenkívül eddig csak 10 tagállam nyújtotta be végleges tervét, ami komoly aggodalomra ad okot.

2.1. Energiamegtakarítás és az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalának csökkentése

Az azonnali intézkedések az energiatakarékosságra és az energiahatékonyság fokozására összpontosítottak, mivel ez az energiaválság kezelésének legtisztább és legolcsóbb módja. A REPowerEU keretében végrehajtott intézkedések lehetővé tették a történelem egyik legnagyobb gázkereslet-csökkenését.

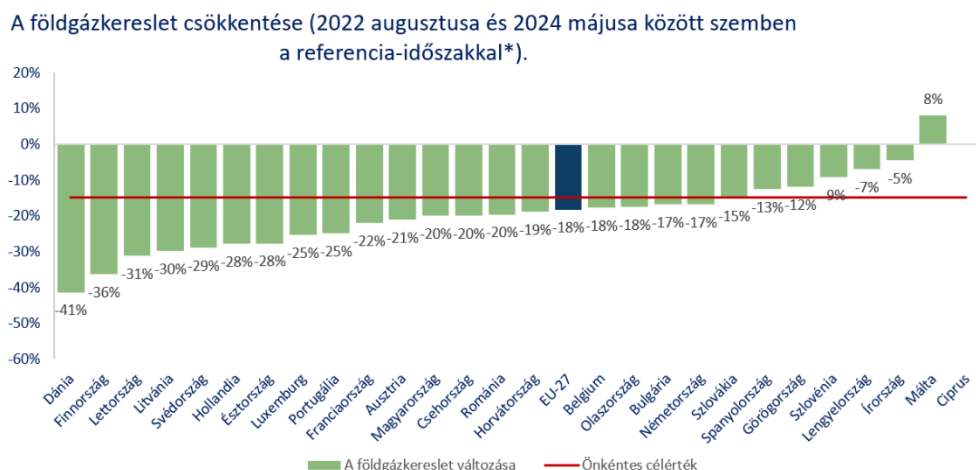
Az orosz nyersolaj és finomított kőolajtermékek¹², valamint az orosz szén tengeri behozatalt tiltó uniós szankciókkal párhuzamosan az **orosz gáz (csővezeték és LNG) behozatala a 2021. évi 45 %-ról mindössze 18 %-ra csökkent a teljes uniós gázimporton belül 2024 első felében** (150,2 milliárd köbméterről 25,4 milliárdra), **a 2023-ban importált éves mennyiség pedig 2021-hez képest 72 %-kal csökkent**. Ezek jelentős eredmények, amelyek megfelelő irányba terelik az EU-t ahhoz, hogy a lehető leghamarabb megszüntesse az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalt. Ez jelentős következményekkel járt Oroszországra nézve is, amelynek a vezetékes gáz és az LNG EU-ba történő értékesítéséből származó bevételei a válság 2022-es csúcspontja óta több mint 70 %-kal csökkentek. A közelmúltban hozott intézkedések még konkrétabban célozzák Oroszország LNG-bevételeit. A 2024. június 24-én elfogadott **14. szankciócsomagot** követően **az EU be fogja tiltani az orosz LNG azon átrakodási szolgáltatásait az EU területén, amelyek célja a harmadik országokba irányuló átrakodás, és meg fogja tiltani az új beruházásokat, valamint az építés alatt álló orosz LNG-projektek** – például az Arctic LNG 2 és a Murmansk LNG – befejezéséhez szükséges áruk, technológiák és szolgáltatások biztosítását.

¹⁰ [Supporting REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe \(A REPowerEU támogatása: megfizethető, biztonságos és fenntartható energia Európa számára\) – Európai Bizottság \(europa.eu\).](#)

¹¹ Az értékelés a tagállamok által 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált NEKT-ek benyújtását követően változhat.

¹² Ennek eredményeként 2024 februárjában a teljes uniós nyersolaj-behozatalnak csupán 3 %-a származott az Oroszországi Föderációból, szemben a 2022 második negyedévében mért 27,2 %-kal. Az olajellátás biztonságára és az olajárakra vonatkozó kilátások stabilak, mivel a piac szükségét részben ellensúlyozta a nem OPEC+ országok, főként az USA kitermelésének növekedése. A Közel-Keleten és Ukrajnában tapasztalható geopolitikai feszültségek azonban rávilágítanak a globális olajpiacok sebezhetőségére. Az EU nemrégiben elfogadta az Oroszország sötét flottájának részét képező tartályhajókra vonatkozó 14. szankciócsomagot.

Az EU túllépte a gázkereslet 15 %-os csökkentésére irányuló önkéntes célkitűzését, amelyet az **összehangolt uniós gázkereslet-csökkentési intézkedésekről szóló szükséghelyzeti rendelet**¹³ határozott meg. Az EU 2022 augusztusa és 2024 májusa között összességében 18 %-kal csökkentette gázkeresletét, ami 138 milliárd köbméter megtakarított gázt jelent¹⁴. Ez a megtakarítás, amely hozzájárult az ellátási hiányok elkerüléséhez és az ellátás biztonságának garantálásához, a tagállamok, a vállalkozások és a polgárok erőfeszítéseinek együttes eredménye. Egy tanácsi ajánlást követve a gázkereslet csökkentésére irányuló erőfeszítések folytatódnak¹⁵.

1. ábra: A földgáz iránti kereslet csökkentése¹⁶

Forrás: Európai Bizottság, az Eurostat alapján.

Emellett az EU gyorsan **kötelező gáztároló-feltöltési célértékeket** fogadott el annak érdekében, hogy felkészült maradjon a 2023-as és 2024-es téli időszakra, komoly biztosítékot nyújtva mind az ellátásbiztonság, mind a piac tekintetében. A gáztárolásról szóló rendelet¹⁷ előírta, hogy a tagállamok föld alatti gáztárolóit 2022. november 1-jéig kapacitásuk legalább 80 %-áig fel kell tölteni, amit 2023-tól kezdődően 90 %-ra kell növelni. 2024. április 1-jén a gáztárolás szintje a kapacitás 59 %-át érte el, ami rekordmennyiséget jelentett a téli időszak végén, és az EU a november 1-jei határidő előtt két hónappal, augusztus 19-én elérte a tárolókapacitás 90 %-ában meghatározott célértéket.

A Bizottság az évek során együttműködött a tagállamokkal és szorosan koordinálta az intézkedéseiket, különösen a gázkoordinációs csoporton és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporton keresztül annak érdekében, hogy az egység és a szolidaritás szellemében **biztosítsa az EU felkészültségét a téli időszakra**.

Mindkét intézkedés – az „**Irány az 55 %!**” intézkedéscsomaggal és a **vészhelyzeti jogalkotási kezdeményezésekkel**¹⁸ együtt – hozzájárult az energiaárak stabilizálásához. Bár a kiskereskedelmi gáz- és villamosenergia-árak még mindig meghaladják a válság előtti szintet, a 2022. évi csúcsokhoz képest jelentősen csökkentek.

¹³ COM(2022) 361 – (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet.

¹⁴ Forrás: Eurostat.

¹⁵ C/2024/2476.

¹⁶ A referencia-időszak a 2022 augusztusa és 2023 májusa közötti időszak tekintetében a megelőző öt év átlaga (a keresletcsökkentési rendeletben meghatározottak szerint). Ezért augusztus–december tekintetében a 2017–2021-es időszakra vonatkozik, de január–május tekintetében a 2018–2022-es időszakra.

¹⁷ COM(2022) 135 – (EU) 2017/1938 rendelet.

¹⁸ COM(2022) 473 – a Tanács (EU) 2022/1854 rendelete, COM(2022) 549 – a Tanács (EU) 2022/2576 rendelete, COM(2022) 668 – a Tanács (EU) 2022/2758 rendelete.

Ezeket a vészhelyzeti intézkedéseket az EU hosszabb távú célkitűzései felé tett jelentős előrelépés kísérte, összehangolva az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag kulcsfontosságú jogszabályait a REPowerEU terv ambíciózusabb törekvéseivel.

Az átdolgozott **energiahatékonysági irányelv** 2023. szeptemberi elfogadását követően a Bizottság egy sor **ajánlást** fogadott el annak érdekében, hogy biztosítsa a végrehajtást, és segítse a tagállamokat az átültetési folyamatban. A Bizottság emellett részt vesz a 2024 áprilisában elfogadott, **épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv** végrehajtásában, amely lehetővé teszi az EU teljes energiafogyasztásának továbbra is mintegy 40 %-áért felelős épületállományunk gyors dekarbonizációját, és végső soron növeli energiabiztonságunkat és csökkenti az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket. A **klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó európai küldetés** továbbra is jelentősen hozzájárul a REPowerEU terv energiamegtakarítási célkitűzéseéhez. Immár harminchárom város kapta meg a küldetési címkét, amely elismeri a klímasemlegesség 2030-ig történő elérését célzó éghajlat-politikai intézkedéseiket és beruházási terveiket.

2.2. A tiszta energiára való átállás felgyorsítása

2023 és 2024 során az EU jelentős előrelépést tett a tiszta energiára való átállás előmozdítása terén azáltal, hogy a társjogalkotók kulcsfontosságú jogszabályokat fogadtak el az „**Irány az 55 %!**” **intézkedéscsomagon** belül¹⁹, és fontos mérföldköveket határoztak meg a **REPowerEU célkitűzéseinek** elérése felé vezető úton.

Különösen a **megújulóenergia-termelés fokozása** állt a REPowerEU terv biztonságos és dekarbonizált energiarendszer EU-n belüli kiépítésére irányuló célkitűzésének középpontjában. A legfrissebb adatok kiváló eredményeket mutatnak: 2021 és 2023 között 36 %-kal nőtt a telepített **szél- és napenergia-kapacitás**²⁰, ami 2 év alatt mintegy 35 milliárd köbméter gázmegtakarítást jelentett. A 2023-ban telepített **56 GW új napenergia-kapacitással**²¹ az EU újabb rekordot ért el, meghaladva a 2022-ben telepített további 40 GW-ot. Ezek az adatok fontos lépéseket jelentenek a helyes irányba, de az **uniós napenergia-stratégia**²² szerinti REPowerEU-célkitűzések eléréséhez még jobban fel kell gyorsítani a folyamatot, és 2030-ig összesen legalább 700 GW kapacitást kell elérni, szemben a becslések szerint 2023 végéig telepített 263 GW-tal. Az elmúlt években az EU több kezdeményezést is indított annak érdekében, hogy megerősítse a fotovoltaiikus elemeket gyártó európai ágazatnak nyújtott támogatást azáltal, hogy elindította az **európai fotovoltaiikusnapelem-ipari szövetséget**²³, **elfogadta a Napenergia Chartát**, és **közös programozású partnerséget hozott létre a köz- és magánszféra között az összehangolt K+I-erőfeszítések támogatása érdekében**. Ami a **szélenergiát** illeti, 2023-ban 16 GW új kapacitást telepítettek az EU-ban, amely így eléri összesen a 221 GW-ot²⁴. Bár ez

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2024/1275 irányelve](#) az épületek energiahatékonyságáról (átdolgozás); az Európai Parlament és a Tanács [irányelve](#) a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az (EU) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (átdolgozás); az Európai Parlament és a Tanács [rendelete](#) a megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacairól, az 1227/2011/EU, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 és (EU) 2022/869 rendelet és az (EU) 2017/684 határozat módosításáról, valamint a 715/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (átdolgozás). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2405 rendelete (2023. október 18.) a fenntartható légi közlekedés egyenlő versenyfeltételeinek biztosításáról (ReFuelEU Aviation); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1805 rendelete (2023. szeptember 13.) a megújuló és alacsony kibocsátású tüzelőanyagok tengeri szállításban való alkalmazásáról, valamint a 2009/16/EK irányelv módosításáról.

²⁰ Iparági becslések.

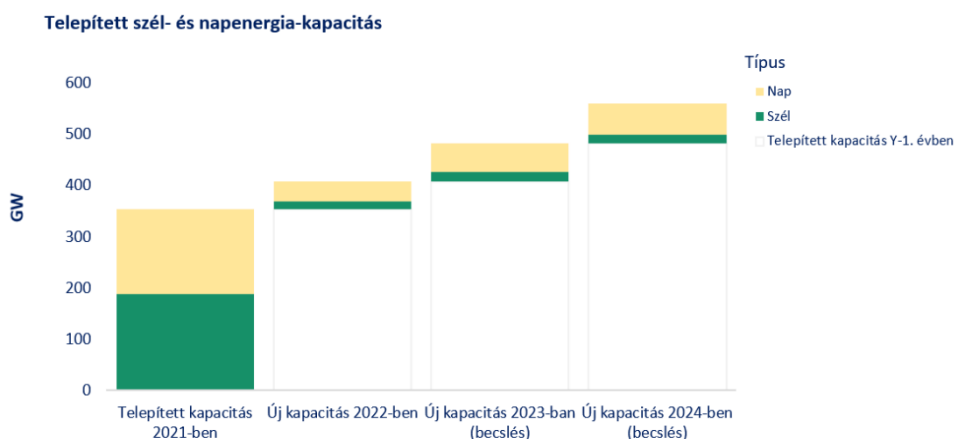
²¹ Solar Power Europe.

²² [EUR-Lex – 52022DC0221 – HU – EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

²³ [Kezdőlap – Európai fotovoltaiikusnapelem-ipari szövetség \(solaralliance.eu\)](#).

²⁴ WindEurope.

megfelelő haladást jelez, a villamosenergia-ágazatnak fokoznia kell a telepítés ütemét a megújuló energiára vonatkozó ambiciózus uniós célkitűzések teljesítése érdekében; erre a kihívásra a Bizottság a **szélenergia-csomag**²⁵ elfogadásával reagált, miközben a helyi polgárokkal együttműködve a kiegyensúlyozott megvalósításra törekszik annak érdekében, hogy az energetikai áttérés ne kerüljön veszélybe a tájjal, a biológiai sokféleséggel, a kulturális örökséggel és az életmóddal kapcsolatos aggályok miatt, különösen a vidéki területeken.

2. ábra: Telepített szél- és napenergia-kapacitás

Forrás: Európai Bizottság az Eurostat, a WindEurope és a Solar Power Europe alapján.

Az uniós tagállamok 2023–2024-ben benyújtott aktualizált integrált nemzeti energia- és klímaterveinek tervezeteiben meghatározott törekvések és előrejelzések alapján a biogáz- és biometán-termelés 2030-ra elérheti a 30–32 milliárd m³-t. Bár ez pozitív tendenciát jelez, további erőfeszítésekre van szükség a REPowerEU tervben szereplő, 2030-ra évente 35 milliárd köbméter előállítására vonatkozó célkitűzés eléréséhez. Az iparágtól 2022-re vonatkozóan rendelkezésre álló adatok alapján a biogáz és a biometán összesített termelése a jelentések szerint 21 milliárd m³, ebből mintegy 4,2 milliárd m³ a biometán, amely 2024-ben elérte az 5,2 milliárd m³-t²⁶.

A **hőszivattyúk piaca** az elmúlt 10 évben nőtt, és 2021–2022-ben felgyorsult a gázárak és az ukrajnai háború miatt: az értékesítés a 2015. évi mintegy 700 000 egységről 2020-ban 1,5 millióra nőtt, majd 2022-ben 2,75 millióra ugrott²⁷. 2023-ban az értékesítés hasonló értéken (2,77 millió egység) maradt²⁸ a csökkenő gázárak és a nyomott építőipari ágazat miatt. E folyamatos növekedés ellenére a fűtőberendezések piacán még mindig a fosszilis tüzelőanyaggal működő kazánok értékesítése dominál.

Ami a hidrogént illeti, amely kulcsfontosságú a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ipari és közlekedési ágazatok számára, Európa rendelkezik a világ legnagyobb bejelentett hidrogénprojekt-portfóliójával, amelyet a közelmúltban az Európai Tisztahidrogén-szövetség keretében frissítettek. 2024 végére az EU elérheti a 0,8 GW új elektrolizátorkapacitást. Emellett az európai ipari fogyasztók 2023 szeptembere óta mintegy 1 millió tonna megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású

²⁵ A szélenergiára vonatkozó európai cselekvési terv, COM/2023/669 final, és közlemény az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó törekvéseinek megvalósításáról, COM (2023) 668 final.

²⁶ Az Európai Biogázszövetség legutóbbi biometántérképe: www.europeanbiogas.eu/european-biomethane-map-2024/.

²⁷ A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK – Előrelépés a tisztaenergia-technológiák versenyképessége terén, COM/2023/652.

²⁸ Az Európai Hőszivattyú-szövetség (EHPA) 2024. évi piaci jelentése, kizárólag AT, BE, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, NL, PL, PT, SE, SK. Elsősorban a helyiségfűtő berendezéseket és a melegszanitervíz-hőszivattyúkat foglalja magában.

hidrogénre vonatkozó közbeszerzési pályázatot írtak ki²⁹. Annak ellenére, hogy a közelmúltban nőtt a befejezett projektek és a végleges beruházási döntések száma, a kínálati oldalon még mindig túl kevés projekt jut túl a végleges beruházási döntésen, különösen a zöld hidrogén iránti, vártnál alacsonyabb kereslet miatt. A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek összesen 18,9 milliárd EUR összegű állami beruházásnak megfelelő négy hullámának (azaz a Hy2Tech, a Hy2Use, a Hy2Infra és a Hy2Move) jóváhagyása segíteni fogja a nagyszabású projektek megvalósítását. A kereslet és a kínálat ösztönzése érdekében az Európai Hidrogénbank az Innovációs Alapon keresztül lebonyolította az első uniós szintű megújulóhidrogén-árverést, amelyet 800 millió EUR költségvetéssel az EU ETS bevételeiből finanszírozott. Az árverésen 132 ajánlat érkezett összesen 8,8 millió tonna olyan megújulóhidrogén-termelési kapacitásra és azok tervezett átvevőire, amelyek legkésőbb 2029-re működőképpessé válnak. A hét nyertes projekt várhatóan 1,6 millió tonna megújuló hidrogént állít elő a működés első 10 évében. A Bizottság azt tervezi, hogy az év vége előtt egy második árverést szervez megnövelt, 1,2 milliárd eurós költségvetéssel az európai hidrogénipari ökoszisztéma támogatására. Az európai elektrolizátorgyártási kapacitás a 2022. évi 4,2 GW-ról 2023-ra 6,8 GW-ra nőtt, és 2024 végére várhatóan eléri a 12,4 GW-ot³⁰. Emellett a Bizottság kísérleti mechanizmuson dolgozik az **európai hidrogénpiac** fejlesztésének támogatása és a piac átláthatóságának megteremtése érdekében. A mechanizmus öt évig lesz érvényben, és az **Európai Hidrogénbank** részét fogja képezni. A hidrogénpiac létrehozására irányuló uniós erőfeszítéseket emellett olyan stratégiai prioritások és intézkedések végrehajtása teszi teljessé, amelyek célja, hogy 2030-ig az EU-n belül legalább 50 hidrogénvölgy³¹ működjön vagy legyen építés alatt³². Bár az Európai Számvevőszék elismerte az európai szintű hidrogénpiac felé tett előrelépést, egy nemrégiben közzétett jelentés rámutat a teljes értéklánc mentén felmerülő problémákra, például arra, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénről szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadásával ki kell egészíteni a szabályozási keretet³³.

Ezen ágazatspecifikus intézkedéseken felül a Tanács 2023 decemberében megállapodott arról, hogy **meghosszabbítja az engedélyezéssel kapcsolatos egyes vészhelyzeti intézkedéseket**, amelyek célja a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak lerövidítése és felgyorsítása. 2024 májusában új „csomagot” fogadtak el, benne három célzott intézkedéssel a megújuló energiaforrások EU-n belüli elterjedésének további felgyorsítása érdekében: a Bizottság ajánlása és iránymutatása a **megújulóenergia-árverések** kialakításának elemeiről; aktualizált ajánlás és iránymutatás a megújulóenergia-projektek **engedélyezési eljárásainak** felgyorsításáról; valamint iránymutatás a **megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas területek** kijelöléséről. A Bizottság 2023 végén kezdeményezést indított annak érdekében, hogy támogassa a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv időben történő átültetését a tagállamokban (Accele-RES)³⁴, beleértve a tagállamokkal tartott kétoldalú megbeszéléseket is, amelyeken megvitatják az átültetés terén elért eredményeket, és azonosítják azokat a kihívást jelentő területeket, ahol a Bizottság támogatást nyújthat. Az egységes piaci jogérvényesítési munkacsoport keretében a Bizottság és a tagállamok a nemzeti engedélyezési eljárásokban azonosított, folyamattal kapcsolatos akadályok mintegy 60 %-át kezelték. Ezek az intézkedések azonban nem oldják meg az összes problémát. Továbbra is kulcsfontosságú

²⁹ IEA (2024) Global Hydrogen Review.

³⁰ A BloombergNEF elektrolizátorgyártásról szóló 2024. évi jelentéséből származó adatok, 2024. március 26.

³¹ A hidrogénvölgyek olyan hidrogén-ökoszisztémák, amelyek egy adott, helyi vagy regionális fókuszú földrajzi területet fednek le (pl. ipari klaszter, kikötők, repülőterek stb.).

³² [BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM Towards a roadmap for accelerating the deployment of Hydrogen Valleys across Europe: challenges and opportunities \(A hidrogénvölgyek Európa-szerte történő kiépítésének felgyorsítására vonatkozó ütemterv felé: kihívások és lehetőségek\)](#)

³³ <https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2024-11>.

³⁴ A szélenergiára vonatkozó európai cselekvési terv, COM/2023/669 final.

probléma, hogy a közigazgatási szervek nem rendelkeznek elegendő személyzettel vagy kapacitással az engedélyek kiadására. A Bizottság folyamatosan arra kéri a tagállamokat, hogy erősítsék meg ezeket a kapacitásokat.

A láthatóság és kiszámíthatóság teljes értéklánc számára történő növelése érdekében a csomag részeként **uniós szintű megújulóenergia-árverési platformot** indítottak azzal a céllal, hogy összegyűjtsék az összes uniós országban tervezett megújulóenergia-árverésekre vonatkozó információkat.

Emellett az uniós villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatok, többek között a határokon átnyúló összeköttetések bővítésével, digitalizálásával és jobb kihasználásával kapcsolatos fő kihívások kezelése érdekében – ami az energiaunió kiteljesítésének elengedhetetlen feltétele – a Bizottság novemberben közzétette a **hálózatokra vonatkozó cselekvési tervet**³⁵, a Tanács pedig 2024. májusi következtetéseiben felszólította a tagállamokat, hogy mielőbb hajtsák végre azt.

A terv konkrét és testre szabott intézkedéseket határoz meg a hálózati projektek finanszírozáshoz jutása javításának kezelésére, amely kulcsfontosságú kérdés, azáltal, hogy növeli az uniós finanszírozási programok lehetőségeinek láthatóságát. A hálózatüzemeltetőknek mind átviteli, mind elosztási szinten a beruházási igények példátlan növekedésével kell szembenéznük, amely beruházásokra a hálózatok összekapcsolására vonatkozó 15 %-os cél 2030-ig történő eléréséhez is szükséges van. A tőkekiadásaik volumene a villamos energia tekintetében 2030-ig összesen 584 milliárd EUR-t tesz ki a teljes beruházásokon belül, amelyből 375–425 milliárd EUR az elosztóhálózatokba történő beruházás. A hálózati beruházások várható meredek növekedése nyomás alá helyezheti e beruházások fogyasztói díjakon keresztül történő refinanszírozásának jelenlegi modelljét.

A **felülvizsgált uniós kibocsátáskereskedelmi irányelv** a Modernizációs Alapon keresztül megerősítette az alacsonyabb jövedelmű tagállamoknak energiarendszereik korszerűsítéséhez és az energiahatékonyság javításához nyújtott pénzügyi támogatást. Az alapból származó teljes támogatást 750 millió kibocsátási egységre emelték, ami 110 millió kibocsátási egységnyi (körülbelül 60 milliárd EUR értékű) növekedést jelent. Emellett három további tagállam vált jogosulttá az alap igénybevételére, így a kedvezményezett teljes száma 13-ra emelkedett. A Modernizációs Alapból annak megalapítása óta folyósított összes kifizetés mintegy 12,7 milliárd eurót tesz ki.

2.3. Energiaellátásunk diverzifikálása megerősített partnerségek révén

Az EU diverzifikálta energiaimportját azáltal, hogy az orosz gázellátást más nemzetközi beszállítóktól származó behozattal váltotta fel, kihasználva a több újonnan épített úszó LNG-tároló és -visszaalakító egység (FSRU) meglétéből és a transzeurópai gázhálózatok fejlesztéséből származó előnyöket.

2022 és 2024 között rekordot jelentő **12 új LNG-terminált és hat bővítési projektet** rendeltek meg. Ezek összességében 2024-re várhatóan 70 milliárd m³-rel növelik az EU LNG-behozatali kapacitását. **Norvégia és az Egyesült Államok vált az EU legnagyobb gázbeszállítójává** – a csővezeték gáz, illetve az LNG tekintetében –, 2024-ben az uniós gázimport 34 %-át, illetve 18 %-át biztosítva, júniussal bezárólag³⁶.

Az **AggregateEU** keretében 2024-ben folytatódott a keresletösszevonás és a földgáz közös beszerzése. A mechanizmus összességében sikeres volt, hiszen 2023 és 2024 között több mint 180 vállalatot vonzott, és több mint 75 milliárd m³ földgáz tekintetében hozott össze európai vásárlókat külső beszállítókkal. E sikerre építve a kereslet-összevonást és a közös beszerzést állandó önkéntes eszközzé

³⁵ A hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv, COM/2023/757 final.

³⁶ COM/2024/63 final, A jövőnk biztosítása – Európa 2040-re kitűzött éghajlat-politikai célja, valamint útja a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség, továbbá a fenntartható, igazságos és virágzó társadalom felé.

tették a **hidrogén- és dekarbonizált gázpiacokra vonatkozó csomag** keretében. 2024 júniusában a Bizottság elindította a stratégiai fontosságú áruk közös beszerzésére szolgáló állandó **európai többtermékes platform** informatikai szolgáltatójára irányuló közbeszerzést; a platform magában foglalja a földgázra vonatkozó jövőbeli önkéntes mechanizmust, a **hidrogénre** vonatkozó külön kísérleti projektet és a **stratégiai fontosságú nyersanyagokra** vonatkozó új mechanizmust.

A Bizottság a **nemzetközi partnerekkel** fenntartott kapcsolatok megerősítésén is munkálkodott az orosz gáz behozatalának csökkenéséből eredő szükségletek kielégítése érdekében. Az EU 14 egyetértési megállapodást írt alá a közvetlen szomszédságában lévő országokkal (Marokkó, Egyiptom, Norvégia, Ukrajna) és távolabbi országokkal (Azerbajdzsán, Kazahsztán, Namíbia, Japán, Argentína és Uruguay). Emellett **stratégiai partnerség jött létre Ukrajnával** a megújuló gázokra vonatkozóan, és 2023. február 2-án aláírták az EU és Ukrajna közötti, a biometánra, a hidrogénre és más szintetikus gázokra vonatkozó stratégiai partnerségről szóló egyetértési megállapodást.

A Bizottság és az Euratom Ellátási Ügynökség (ESA) folytatta az ellátás diverzifikálására irányuló célkitűzés megvalósítását a nukleáris fűtőanyag, a kapcsolódó nukleáris üzemanyagciklussal kapcsolatos szolgáltatások és a pótalkatrészek tekintetében. 2023-ban és 2024-ben két új EPR atomreaktor lépett működésbe az EU-ban, amelyek 6 millió otthon fogyasztását fedező szén-dioxid-mentes villamos energiát lesznek képesek előállítani. Emellett a Bizottság idén februárban elindította a mintegy 300 tagot tömörítő, **kis moduláris reaktorokkal (SMR) foglalkozó európai ipari szövetséget** azzal a céllal, hogy elősegítse az első kis méretű moduláris reaktorokkal kapcsolatos projektek megvalósítását Európában a 2030-as évek elejére. Ezen túlmenően az **Euratom kutatási és képzési programja** két olyan projektet támogat, amelyek hozzájárulnak az úgynevezett nyomottvizes energetikai reaktorhoz (VVER) kapcsolódó európai fűtőanyag-megoldás gyors és biztonságos fejlesztéséhez és bevezetéséhez az orosz fűtőanyagoktól való elmozdulás megkönnyítése és a nukleárisfűtőanyag-ellátás biztonságának előmozdítása érdekében.

Oroszország teljes inváziójának kezdete óta Ukrajna támogatása kiemelt prioritás az Európai Unió számára, és a Bizottság kitartóan támogatja Ukrajna energiaágazatát annak érdekében, hogy biztosítsa annak működését az infrastruktúra elleni folyamatos támadások ellenére. 2024. július 31-ig az összes tagállami adomány több mint 40 %-át az energiaágazatra fordították. Több mint 8 189 áramfejlesztőt és 3 348 transzformátort, valamint több millió energiatermelő berendezést küldtek; ezzel az **uniós polgári védelmi mechanizmus** teljes becsült hozzájárulása meghaladja a 900 millió EUR-t.

A Bizottság égisze alatt létrehozott és az Energiaközösség Titkársága által kezelt **Ukrajnai Energiatámogatási Alap** (UESF) az energetikai berendezések beszerzésének kulcsfontosságú támogatási eszközévé vált, és 2024 augusztusáig több mint 500 millió EUR-t mozgósított. Az Ukrajna-terv által támogatott 50 milliárd EUR összegű uniós Ukrajna-eszköz 2027-ig következetes finanszírozást biztosít Ukrajna helyreállításának támogatásához és a fenntartható gazdasági növekedés előmozdításához. 2022-ben az ukrán és moldovai hálózatoknak a kontinentális európai hálózattal való szinkronizálása a háború első hónapjaiban stabilizálta Ukrajna villamosenergia-rendszerét. Ez jelenleg megkönnyíti az ENTSO-E-vel való szoros együttműködést a villamosenergia-áramlás kapacitásának biztosítása és növelése érdekében, amelyet jelenleg 1,7 GW-ban határoztak meg a kereskedelmi célú forgalom számára. Lehetővé tette továbbá Ukrajna számára sürgősségi behozatal igénybevételét, különösen az energetikai infrastruktúráját ért közelmúltbeli támadásokat követően. Összességében szoros koordináció folyik a villamosenergia-export és a helyreállítás terén a partnerekkel (nevezetesen az USA-val) annak érdekében, hogy elegendő termelést biztosítsanak a következő télre. A 96 millió EUR összegű uniós támogatásból, valamint a tagállamok és a magánadományozók által az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül nyújtott hozzájárulásokból 2,7 GW kapacitás helyreállítása várható. Az ukrán integrált nemzeti energia- és klímaterv kulcsfontosságú stratégiai dokumentum lesz Ukrajna energia- és gazdasági ágazatának átalakításához, annak az uniós normákkal való összehangolásához és az uniós csatlakozás támogatásához.

Az EU emellett 2023-ban 1 milliárd EUR összegű energetikai támogatási csomagot nyújtott a Nyugat-Balkánnak, hogy segítse a régiót az energiaválság kezelésében.

2.4. Versenyképesség és a tisztaenergia-ágazat

A tiszta energiára való átállás kulcsfontosságú a biztonságos, fenntartható, versenyképes és megfizethető energia biztosításához a vállalkozások és a polgárok számára az uniós ipar és munkahelyek megőrzése, valamint Európa gazdasági biztonsága szempontjából. Bár a szakpolitikai intézkedések jelentősen csökkentették az energiaárakat a 2022. évi csúcsszintekről, az uniós villamosenergia-ipari kiskereskedelmi árak még mindig 2–3-szor magasabbak, mint az Egyesült Államokban (2021–2023), míg történelmileg 1,5–2-szer voltak magasabbak az amerikai árnál. A gázárak 3–6-szor magasabbak, mint az Egyesült Államokban, míg történelmileg 2–3-szor voltak magasabbak.

Az uniós ipari villamosenergia-áraknak az olyan országokkal szembeni magas árkülönbsége, mint az Egyesült Államok és Kína, kihívást jelent Európa versenyképessége szempontjából, különösen az energiaigényes iparágak esetében, és magában hordozza a kritikus függőségek növekedésének kockázatát. **Ahhoz, hogy polgáraink és vállalkozásaink megfizethető energiát kapjanak, rendkívül fontos a versenyképes tiszta energia bevezetésének felgyorsítása.** Az EU fellépett az energiaárak strukturális csökkentése érdekében, többek között a jobb piaci integráció, a határokon átnyúló összeköttetésekbe való beruházás és a villamosenergia-piac szerkezetének közelmúltbeli reformja révén, amely alapvető lépés a még több megújuló energia energiarendszerbe történő bevezetésének és integrálásának felgyorsítása, az energiaárak stabilitásának, kiszámíthatóságának és megfizethetőségének előmozdítása, és ezáltal az uniós ipar versenyképességéhez való hozzájárulás terén.

A versenyképesség az elkövetkező években is kulcsfontosságú célkitűzés marad, mivel az Európai Tanács új **európai versenyképességi megállapodásra** szólított fel. Politikai iránymutatásában Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke új **tisztaipar-megállapodást** határozott meg a dekarbonizáció és a versenyképesség ötvözése érdekében. Ez teljes mértékben arra fog összpontosítani, hogy támogassa és megteremtse a megfelelő feltételeket ahhoz, hogy a vállalatok sikeresek legyenek Európában, többek között a szabályozási környezet egyszerűsítése, az energiaköltségek csökkentése, a tiszta technológiákba való beruházás, valamint az olcsó, fenntartható és biztonságos energiaellátáshoz és nyersanyagokhoz való hozzáférés biztosítása révén. **Mario Draghi** versenyképességről szóló **jelentése** és **Enrico Letta** „*Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*” (Az egységes piac megerősítése a fenntartható jövő és az uniós polgárok jólétének megteremtése érdekében) című **jelentése** is hangsúlyozta többek között, hogy meg kell erősíteni az energia egységes piaci dimenzióját, valamint az **európai infrastruktúra-hálózatokba való beruházás** fontosságát, megerősítve a határokon átnyúló összeköttetéseket, korszerűsítve a villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatokat, és bővítve az ipar energiaellátással kapcsolatos választási lehetőségeit.

Az energiaügyi és az éghajlatvédelemmel kapcsolatos uniós jogszabályok alapján fennálló tervezési, jelentéstételi és nyomkövetési kötelezettségek átvilágítása alapján a Bizottság az észszerősítési tervekben számos kulcsfontosságú fellépést határozott meg a jelentéstételi terhek csökkentését célzó új intézkedések azonosítása érdekében, beleértve a kőolajkészletekre vonatkozó jelentéstételi kötelezettségek hatályon kívül helyezését³⁷, a gázellátás biztonságára vonatkozó jogszabályok

³⁷ A 2009/119/EK tanácsi irányelv 6. cikkének (2) és 9. cikkének (4) bekezdése értelmében ([Irányelv – 2009/119 – HU – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)), valamint az (EU) 2018/1999 rendelet 26. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében ([Rendelet – 2018/1999 – HU – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)).

felülvizsgálatát³⁸, és a gáz és a villamos energia belső piacára vonatkozó jogszabályok alapján bevezetett külön jogszabályokat, valamint a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló rendeletet³⁹. Ezt számos támogató intézkedés egészíti ki a megfelelés megkönnyítése érdekében. A hatékonyság további javításának eszközeként az észszerűsítési tervek felhívták a figyelmet az irányítási rendelet esetleges felülvizsgálatára is.

A jelenlegi geopolitikai helyzet fokozta a reziliencia és a biztonság fontosságát a **„nettó zéró” iparban**, amelynek gazdasági relevanciája is meredeken emelkedik, a legfontosabb tömeggyártású „nettó zéró” technológiák – mintegy 600 milliárd EUR éves értékű – globális piaca pedig 2030-ra várhatóan háromszorosára nő. Az európai gyártók intenzív versennyel szembesülnek a növekvő globális piacokon. Az energiatechnológia egyike az EU gazdasági biztonsága szempontjából kritikus tíz technológiai területnek⁴⁰.

A **„nettó zéró” iparról szóló jogszabály és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály** révén az EU intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy megerősítse a tisztaenergia-technológiák gyártóinak versenyképességét és ellátási láncuk rezilienciáját. A jövőbeli energiarendszerek ellenálló képességének mércéje az e rendszereket működtető technológiákhoz – szélturbinákhoz, elektrolizátorokhoz, akkumulátorokhoz, fotovoltikus napenergiához, hőszivattyúkhoz, hálózati technológiákhoz és egyéb technológiákhoz – való biztonságos hozzáférés lesz. A „nettó zéró” iparról szóló jogszabály segíteni fogja az EU-t abban, hogy diverzifikálja a tiszta technológiák ellátási forrásait, és erős hazai gyártási kapacitást építsen ki a tiszta technológiák terén, ami növeli a versenyképességet, miközben arra törekszünk, hogy 2050-re elérjük a klímasemlegességet. 2022 óta az Innovációs Alap éves pályázati felhívásaiban célzott költségvetési kerettel támogatja a tiszta technológiák gyártásának bevezetését. Az Innovációs Alap által már támogatott tisztaenergia-technológiák várhatóan jelentősen növelik a napenergia-termelés és az akkumulátorgyártás, valamint az elektrolizátorok kapacitását. A **Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP)** hozzájárul a fejlett tiszta technológiák fejlesztéséhez és gyártásához az EU-ban, csökkentve a stratégiai függőségeket és megerősítve az európai innovációt az ilyen kritikus technológiák terén.

Ahogy az EU a „nettó zéró” jövő felé halad, az energetikai átállás lehetővé tétele és az EU gazdasági biztonságának garantálása érdekében fontos lesz kezelni a **kialakulóban lévő függőségeket a kritikus fontosságú anyagoktól és nukleáris fűtőanyagoktól**.

A **fenntartható nyersanyag-értékláncokra vonatkozó stratégiai partnerségek**, amelyeket az EU harmadik országokkal köt, a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály külső dimenziójának szerves részét képezik az EU kritikus fontosságú nyersanyagokkal való ellátásának biztosítása és diverzifikálása tekintetében, miközben biztosítják a helyi hozzáadott értéket a partnerországokban. Az EU eddig 14 stratégiai partnerséget írt alá⁴¹. Az elmúlt évben a kritikus fontosságú nyersanyagok globális ellátási láncainak diverzifikálása tovább folytatódott hét újonnan létrehozott, kölcsönösen előnyös partnerség révén, többek között olyan, az energiaügy terén létfontosságú partnerországokkal,

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről ([Rendelet – 2017/1938 – HU – EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj)).

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról EGT-vonatkozású szöveg (<http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj?locale=hu>).

⁴⁰ Az EU gazdasági biztonsága szempontjából kritikus technológiai területekről szóló, 2023. október 3-i bizottsági ajánlás mellékletében meghatározottak szerint.

⁴¹ Eddig Kanadával, Ukrajnával, Namíbiával, Kazahsztánnal, Argentínával, Chilével, a Kongói Demokratikus Köztársasággal, Zambiával, Grönlanddal, Ruandával, Norvégiával, Üzbegisztánnal, Ausztráliával és Szerbiával írtak alá stratégiai partnerségeket.

mint Norvégia, Ausztrália vagy Szerbia⁴². A 2024 áprilisában elindított és a Bizottság szolgálatainak társelnökletével működő, az ENSZ által összehívott, az **energetikai átállás szempontjából kritikus fontosságú ásványokkal foglalkozó panel** összefogja a kormányokat és a nyersanyag-kitermelő iparágakban tevékenykedő más érdekelt feleket a kritikus fontosságú ásványok ellátási láncában felmerülő, az emberi jogokkal, a méltányossággal, az átláthatósággal, a beruházásokkal, a fenntarthatósággal és az emberi jogokkal kapcsolatos problémák kezelése céljából annak biztosítása érdekében, hogy a kritikus fontosságú ásványok iránti növekvő kereslet ne súlyosbítsa a geopolitikai feszültségeket, hanem ehelyett előmozdítsa az igazságos és kiegyensúlyozott energetikai átállást.

A zöldebb gazdaságra való átállás során a **készségek Európa versenyképességét és innovációját előmozdító fontos tényezők**, mivel a tisztaenergia-technológiákra való átálláshoz a hagyományos energiaágazatokhoz képest további készségekkel rendelkező munkaerőre van szükség. A „nettó zéró” iparról szóló jogszabály értelmében a **„nettó zéró” ipart szolgáló európai akadémiákat**⁴³ vagy már elindították, vagy létrehozásuk folyamatban van, hogy e problémát a tagállamokban tananyagok kidolgozásával orvosolják olyan ágazatokban, mint a napenergia, a hidrogén és az akkumulátorok, és a jövőben ezeket további, a nyersanyagokra és a szélernergiára összpontosító akadémiák követik majd. Az akadémiák olyan kezdeményezésekre épülnek, mint a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve⁴⁴ és az uniós készségfejlesztési paktum⁴⁵, amely 3 nagyszabású készségfejlesztési partnerséggel rendelkezik a megújulóenergia-ökoszisztémán belül. Annak biztosítása, hogy a munkavállalók megszerezzék a szükséges készségeket, kiaknázhatóvá tenné a REPowerEU-célkitűzések teljes foglalkoztatási potenciálját, ami a becslések szerint 2030-ig több mint 3,5 millió munkahelyet teremtené⁴⁶.

3. A 2030-IG TARTÓ IDŐSZAKRA VONATKOZÓ ENERGIA- ÉS ÉGHAJLAT-POLITIKAI CÉLOK ÉS TÖREKVÉSEK TERÉN ELÉRT EREDMÉNYEK SZÁMBAVÉTELE

3.1. Dekarbonizáció

2022-ben⁴⁷ a **nettó belföldi ÜHG-kibocsátás**, beleértve a földhasználatot, a földhasználat-változtatást és az erdőgazdálkodást (LULUCF), de a nemzetközi közlekedésből származó kibocsátások nélkül, **2021-hez képest 2,5 %-kal csökkent**.⁴⁸ Ez azt jelenti, hogy az ÜHG-kibocsátás az 1990-es bázisévhez

⁴² 2024-ben az EU külső energiaügyi stratégiájával összhangban további előrelépés történt a kritikus fontosságú nyersanyagok globális ellátási láncainak diverzifikálása terén öt újonnan létrehozott, kölcsönösen előnyös partnerség révén, például Ausztráliával, Norvégiával és Szerbiával. Ezek a partnerségek stratégiaileg fontosak az EU egyéb energiafüggőségeinek fokozatos megszüntetése szempontjából is.

⁴³ A „nettó zéró” iparról szóló jogszabály.

⁴⁴ A készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve – Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás – Európai Bizottság (europa.eu).

⁴⁵ Készségfejlesztési paktum – Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás – Európai Bizottság (europa.eu).

⁴⁶ További információ: Pact for Skills, [Launch of large-scale renewable energy skills partnership](#) (Készségfejlesztési paktum: a megújuló energiával kapcsolatos készségekre vonatkozó széles körű partnerség elindítása) (europa.eu).

⁴⁷ A 2023. évi előzetes adatokat a 2024. évi éghajlat-politikai eredményjelentés fogja bemutatni.

⁴⁸ Az 1990–2022 közötti időszak ÜHG-kibocsátása és -elnyelése az uniós tagállamok által a Bizottságnak 2024. március 15-ig benyújtott, az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó 2024. évi jegyzéken alapul. 2024-ben azonban az UNFCCC nagy fokú átláthatóságot biztosító keretrendszere jelentéstételi eszközének bevezetése miatt a jegyzékekkel kapcsolatos jelentéstételi határidejét kivételesen kitolták az év második feléig. A tagállamok szeptember 15-ig nyújthatják be az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó jegyzékek aktualizált végleges változatát. Ezért a későbbi felülvizsgálatokból származó esetleges ismételt benyújtásokat követően a számadatok változhatnak. Az

képest 32,5 %-kal csökkent. Ugyanebben az időszakban 2021-hez képest kismértékben, 4 millió tonna szén-dioxid-egyenértékkel csökkent a LULUCF-ból származó bejelentett nettó ÜHG-elnyelés.

Az ETS hatálya alá tartozó kibocsátások tekintetében az uniós tagállamok által 2024. április 2-ig bejelentett adatok 2023-ban a 2022. évi szinthez képest 15,5 %-os kibocsátáscsökkenést mutatnak. Ezzel a fejlődéssel az ETS-kibocsátások jelenleg mintegy 47 %-kal maradnak el a 2005-ös szinttől, és jó úton haladnak a 2030-ra kitűzött –62 %-os cél elérése felé.

A tagállamok által a közelmúltban benyújtott, a gazdaság egészére kiterjedő ÜHG-kibocsátási előrejelzések azonban várhatóan **némi eltérést mutatnak az EU éghajlatvédelmi törekvéseitől**. Annak érdekében, hogy az EU továbbra is jó úton haladjon a 2030-ra kitűzött uniós csökkentési cél és a 2050-ig elérendő klímasemlegesség felé, fel kell gyorsítania a változás ütemét, és nagyobb hangsúlyt kell fektetnie azokra a területekre, ahol a szükséges kibocsátáscsökkentés jelentős (pl. épületek és közlekedés), és visszajára kell fordítania a LULUCF mint nettó nyelő csökkenő tendenciáját. A **természet helyreállításáról szóló rendelet** és annak végrehajtása döntő fontosságú a LULUCF-célkitűzések elérésének biztosításához, amelyek elengedhetetlenek a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ágazatok elkerülhetetlen kibocsátásainak elnyeléséhez és az alkalmazkodás fokozásához.

Az aktualizált NEKT-tervezetek 2023. decemberi értékelése azt mutatja, hogy a tagállamok lépéseket tettek a helyes irányba, de ez még nem elegendő ahhoz, hogy 2030-ig legalább 55 %-kal csökkenjen a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Az aktualizált NEKT-tervezetek az ÜHG-kibocsátás 51 %-os csökkenését eredményezik, ami 4 százalékpontos eltérést jelent. Ez tükröződik a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó vállaláselosztási, valamint földhasználati, földhasználat-változtatási és erdőgazdálkodási célok tekintetében fennálló hiányosságokban is, ami azt mutatja, hogy a végleges NEKT-ekben határozottabb intézkedésekre és végrehajtásra van szükség ahhoz, hogy 2030 felé közeledve megfelelő pályán maradjunk. Továbbá csak néhány tagállam épített be olyan részletes tervet az aktualizált NEKT-tervezetbe, amely az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást az energiarendszerük rezilienciájával összefüggésben vizsgálja.

Az EU 2022-ben⁴⁹ a **megújuló energia** tekintetében **23,0 %-os** részarányt ért el a bruttó végsőenergia-fogyasztáson belül, ami **2021-hez képest** (21,9 %) 1,1 százalékpontos növekedést jelent⁵⁰. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó pályát tekintve a 2022. évi részarány valamivel magasabb az időközi ütemterv-előirányzatra vonatkozóan 2022-re kitűzött – az előző, 2030-ra kitűzött, 32 %-os cél⁵¹ alapuló – 22,2 %-os kötelező részaránytól.

A megújuló energia részaránya az elmúlt 10 évben évente átlagosan 0,7 százalékponttal nőtt. Jelentős előrehaladás történt a **villamosenergia-ágazatban**: a megújuló energiaforrások részaránya a 2012. évi 25,1 %-ról 2022-re 41,2 %-ra emelkedett. A **fűtési és hűtési ágazatban** (18,6 %-ról 24,9 %-ra), **valamint a közlekedési ágazatban** (5,8 %-ról 9,6 %-ra) szerényebb volt az előrehaladás. A 2030-ra kitűzött új, 42,5 %-os uniós cél (és még inkább a törekvésként megfogalmazott 45 %-os cél) sokkal gyorsabb növekedést tesz szükségessé az elkövetkező években. Az aktualizált NEKT-tervezetek bizottsági értékelése azt állapította meg, hogy a megújuló energia fogyasztása terén 2030-ra

összesített uniós szintű kibocsátási adatokkal együtt az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó jegyzéket az 525/2013/EU rendelet alapján 2024. december 15-ig nyújtják be az UNFCCC-nek.

⁴⁹ Az Eurostat legfrissebb rendelkezésre álló adatai 2022-ből származnak.

⁵⁰ A tagállamok által az Eurostat SHARES eszközével összehangban bejelentett adatok szerint.

⁵¹ Az irányítási rendelet 4. cikkében meghatározott referenciapont, amely a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv hatálybalépése előtti, korábbi uniós szintű célértéken alapul.

ambícióhiány mutatkozik, és a hozzájárulások 3–4 százalékponttal alacsonyabbak, mint a felülvizsgált 42,5 %-os kötelező uniós cél⁵².

A megújuló energia részaránya 2022-ben továbbra is jelentős eltéréseket mutatott a tagállamok között, ami tükrözi az eltérő kiindulási helyzeteket és az eredeti megújulóenergia-irányelvben az egyes tagállamok számára meghatározott nemzeti célokat, valamint a nemzeti energia- és klímatervekben meghatározott nemzeti hozzájárulásokat. A megújuló energia esetében 2022-ben Svédország érte el a legmagasabb részarányt (66 %), ezt az országot sorrendben Finnország (47,9 %), Lettország (43,3 %) és Dánia (41,6 %) követte. 14 %-nál alacsonyabb értékkel Belgiumban, Írországbán, Luxemburgban és Máltán volt a legalacsonyabb a részarány.

Figyelembe véve mind a nemzeti felhasználást, mind a jelenleg bejelentett statisztikai átruházásokat, **három tagállam 2022. évi részaránya elmaradt az eredeti megújulóenergia-irányelv szerinti, 2020. évi kötelező megújulóenergia-céljától: Franciaország (2,7 százalékponttal alacsonyabb a 2020. évi célnál), Írország (2 százalékponttal) és Ausztria (0,2 százalékponttal).** Következésképpen ezeknek a tagállamoknak egy éven belül kiegészítő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a következő évben pótolják a hiányt⁵³. Emellett több tagállam sem teljesítette a **2022. évre vonatkozó referenciaértékét**⁵⁴. Az említett tagállamoknak a következő integrált eredményjelentésükben be kell mutatniuk, hogy miként kívánják megszüntetni a hiányt.

A Bizottság jelenleg a második pályázati felhívást szervezi az **uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmus** keretében. Luxemburg ismét mint hozzájáruló ország vesz részt, újból befekteti a korábbi kötelezettségvállalásából folyósítható 12,5 millió EUR-t, és további 40 millió EUR-val járul hozzá a mechanizmushoz. A fogadó országok a fotovoltaiikus napenergia-projekteknek otthont adó Finnország, valamint a szárazföldi szélerőenergia-projekteknek otthont adó Észtország.

2021 óta az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) energetikai része külön keretet biztosít a határokon átnyúló, megújuló energiára irányuló projektekhez (CB-RES)**. 2023-ban a Bizottság két pályázati felhívást szervezett a CB-RES listájának aktualizálása, valamint a munkálatok és tanulmányok társfinanszírozása céljából. E pályázati felhívások értékelése még folyamatban van, de a pályázatok növekvő száma a program növekvő kihasználtságát jelzi.

A közlekedési ágazatban 2023 végén fogadták el a ReFuelEU Aviation és a FuelEU Maritime rendeletet, amelyek célja a fosszilis tüzelőanyagok felváltása megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású üzemanyagokkal, valamint a légiközlekedés és a tengerészet mint kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező közlekedési ágazat dekarbonizációja. A Bizottság 2022-ben elindította a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású üzemanyagok értékláncának ipari szövetségét is, egy olyan új kezdeményezést, amelynek célja azon üzemanyagok gyártásának és ellátásának előmozdítása, amelyek esetében a piacok korai érettségi szakaszban vannak, és jelentős beruházások szükségesek a célkitűzések eléréséhez 2030-tól kezdődően.

⁵² Az értékelés a tagállamok által 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált NEKT-ek benyújtását követően változhat.

⁵³ Az irányítási rendelet 32. cikkének (4) bekezdésével összhangban.

⁵⁴ Írország (5,9 százalékponttal maradt el), Franciaország (4,7 százalékponttal), Ausztria (3,2 százalékponttal), Szlovénia (2 százalékponttal), Románia (1,9 százalékponttal), Belgium, (1,2 százalékponttal), Hollandia (1 százalékponttal) és Lengyelország (0,1 százalékponttal). Az irányítási rendelet 4. cikkében meghatározott referenciapont, amely a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv hatálybalépése előtti, korábbi uniós szintű célértéken alapul.

A **települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv (UWWT-irányelv)** elfogadott felülvizsgálata jogilag kötelező erejű célkitűzést tartalmaz az ágazat energiasemlegességének⁵⁵ 2045-ig történő elérésére vonatkozóan, köztes célokkal.

2024 májusában elfogadták az új **metánrendeletet**, amely új követelményeket vezetett be az energiaágazat metánkibocsátásának mérésére, jelentésére és ellenőrzésére vonatkozóan.

Energiahatékonyság

Az EU a primerenergia-fogyasztás és a végsőenergia-fogyasztás tekintetében egyaránt teljesítette a 2020-ra kitűzött **energiahatékonysági** célokat. **Az azt követő jelentős 2021. évi fellendülés után, hogy az európai gazdaság felszabadult a lezárások alól, az EU-nak 2022-ben sikerült rendszerszinten csökkentenie energiafogyasztását**, ami összhangban van az elmúlt 15 év csökkenő tendenciájával, és az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúját követően az energiakereslet csökkentésére irányuló közös uniós erőfeszítéseket is tükrözi.

2022-ben az EU primerenergia-felhasználása elérte az 1 257 millió tonna olajegyenértéket (Mtoe), ami 2021-hez képest 4,1 %-os csökkenést jelent, **és közelebb került a 2030-ra kitűzött, 992,5 Mtoe-ben meghatározott új célhoz, mivel a 2030-ra kitűzött céltól való elmaradása 26,7 %-ra csökkent.**

A végsőenergia-fogyasztás 2022-ben elérte a 940 Mtoe-t, ami 2021-hez képest 2,8 %-os csökkenést jelent. 2022-ben a végsőenergia-fogyasztás 23,3 %-kal tért el a 2030-ra kitűzött új célértéktől (763 Mtoe). Az energiahatékonysággal kapcsolatos erőfeszítések további fokozására lesz szükség a végsőenergia-fogyasztás 2030-ig történő 11,7 %-os csökkentésére vonatkozó célkitűzés eléréséhez, mivel az aktualizált NEKT-tervezetek 2023. évi uniós szintű bizottsági értékelése a 2030-ra vonatkozó előrejelzésekhez képest mindössze 5,8 %-os csökkentést állapított meg.⁵⁶ 2022-ben a végsőenergia-fogyasztás 19,6 Mtoe-vel (-7,5 %) csökkent az uniós lakóépület-ágazatban, és 8,7 Mtoe-vel (-6,7 %) a szolgáltatási ágazatban a 2021. évi szinthez képest. A csökkenést azonban nagyrészt az enyhébb tél és a fogyasztás csökkenése okozza, nem pedig az épületek teljesítményének javulása, ami azt jelzi, hogy van még mit javítani a nemzeti hosszú távú felújítási stratégiák végrehajtásában. A gyakorlatban **az épületfelújítások aránya és a fűtőberendezések villamosítása továbbra is túl alacsony összességében, és a nemzeti intézkedések nem elegendőek a dekarbonizált épületállomány 2050-ig történő eléréséhez**, amihez elengedhetetlen lesz az épületek energiahatékonyságáról szóló felülvizsgált irányelv gyors végrehajtása.

Ami az **energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek**, alternatív szakpolitikai intézkedések vagy mindkettő végrehajtása révén 2021-ben elért energiamegtakarítást illeti, több tagállam arról számolt be, hogy a megtakarítások a szükséges megtakarításoknak kevesebb mint 60 %-át teszik ki, amit a 2030-ig tartó hátralévő években kompenzálni kell.

A **környezettudatos tervezés és az energiacímkzés** további kulcsfontosságú szakpolitikai eszközök, amelyek előmozdítják az energiahatékonyságot az EU-ban. Becslések szerint a mintegy 50 különféle, 30 termékcsoportra kiterjedő szabályozás 2030-ban évente 1,418 TWh primer energiát, 139 millió tonna CO₂-egyenértéket, valamint 157 milliárd EUR-t takarít meg a fogyasztók számára⁵⁷. Ez nagyjából megfelel Spanyolország 2022. évi energiafogyasztásának. A fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló új (EU) 2024/1781 rendelet a lehetséges hatályt az energiafogyasztást befolyásoló termékeken túlra is kiterjeszti, és lehetővé teszi az erőforrás-

⁵⁵ A megújuló forrásokból előállított energia egyenlő a települési szennyvíztisztító telepeken felhasznált energiával.

⁵⁶ Az értékelés a tagállamok által 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált NEKT-ek benyújtását követően változhat.

⁵⁷ A környezettudatos tervezés hatását áttekintő 2023. évi számvetési jelentés. <https://europa.eu/!3cfvJd>.

hatékonyságra, a körforgásos jellegre és a fenntarthatóságra összpontosító új követelmények bevezetését.

Aggályok merültek fel azonban azzal kapcsolatban, hogy az energiafogyasztást befolyásoló termékek megfelelnek-e a követelményeknek. A szakpolitikának tulajdonítható energetikai, környezetvédelmi és pénzügyi előnyök biztosítása, a gazdasági szereplők közötti egyenlő versenyfeltételek garantálása és a fogyasztók védelme érdekében döntő fontosságú lesz **a jobb megfelelésre irányuló erőfeszítések folytatása és fokozása** mind az EU-ban előállított, energiafogyasztást befolyásoló termékek, mind az import tekintetében, a tagállamokkal együttműködve és a Letta-jelentésnek az egységes piac integritásának fenntartása érdekében a végrehajtás megerősítésére irányuló felhívásával összhangban⁵⁸.

Az **ipari kibocsátásokról szóló uniós irányelv** elfogadott felülvizsgálata jobban támogatja az uniós ipari létesítményeket abban, hogy többek között energiahatékonyabbakká váljanak, hozzájárulva ezzel a hármas környezeti válság kezeléséhez.

Energiabiztonság

A nagy kihívást jelentő 2022–2023-as két év után 2024 eddig az uniós energiarendszer stabilizációjának éve volt. **A gázágazatban jelentősen nőtt az ellátás biztonsága**, és a piaci fundamentumok ma már sokkal stabilabbak. Ez különösen a keresletcsökkentésnek és a REPowerEU terv további végrehajtásának köszönhető, amely lehetővé tette az EU számára, hogy csökkentse az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét. Az EU az elmúlt télen a Finnország és Észtország közötti balti összekötő vezeték üzemszünete és a Közel-Keleten tapasztalható geopolitikai zavarok ellenére nem szembesült jelentős ellátási zavarokkal.

Az uniós gázellátás biztonságának javulását tükrözi **több tagállam (Észtország, Finnország, Svédország és Dánia) válságsszint csökkentésére vonatkozó döntése** is. Jelenleg még nyolc olyan tagállam van, amely korai előrejelzést adott ki, egy pedig riasztási szintet jelentett be⁵⁹. A levont tanulságokra és a megerősített ellátásbiztonsági keretre építve az EU jól felkészült a következő télre és az Oroszország és Ukrajna közötti gázszállítási megállapodás lejártára.

A gázellátás nemzetközi biztonsága kapcsán a Bizottság szorosan együttműködik stratégiai partnereivel, különösen az IEA tagjaival. 2023 őszén kísérleti projekt indult a gázbiztonsági kérdésekkel kapcsolatos kommunikáció javítására a csoporton belül, azzal a céllal, hogy egyetértésre jussanak a problémákról és azok partnerekre gyakorolt hatásairól. A Bizottság aktívan nyomon követi és megvitatja az uniós és a globális LNG-piacok különböző szereplőinek piaci magatartását.

Az éghajlati kockázatok kezeléséről szóló, 2024. márciusi bizottsági közlemény⁶⁰ kiemeli az energiabiztonságot érintő megnövekedett kockázatokat, különösen a csúcskeresletet érintő hő, erdőtüzek, aszályok és árvizek miatti villamosenergia-ellátási zavarokat, amelyek mindegyike hatással van a termelésre, a tárolásra, a szállításra és az elosztásra. Az energiaágazaton belül meg kell erősíteni az éghajlati kockázat-tervezést.

Bár a szélsőséges időjárási körülmények (pl. téli viharok) vagy egyes infrastrukturális elemek meghibásodása miatt néhány helyi esemény zavarokat okozott egyes régiókban, **az elmúlt évben uniós szinten nem volt megfigyelhető jelentős villamosenergia-biztonsági esemény vagy a**

⁵⁸ Enrico Letta – Much more than a market (Sokkal több pusztá piacnál) (2024. április) (europa.eu), különösen a 128–129. oldal.

⁵⁹ A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy három különböző válságsszintet aktiváljanak: „korai előrejelzés” (valószínűleg bekövetkező esemény), „riasztás” (zavar következett be, de a piac képes azt kezelni) és „vézhelyzet” (a gázellátás elégtelen, és nem piaci alapú intézkedésekre van szükség).

⁶⁰ COM(2024) 91 final.

villamosenergia-ellátás biztonságát veszélyeztető megfelelőségi probléma. Az uniós érdekelt felek közötti jó együttműködésnek és koordinációnak köszönhetően ezek a helyi események nem gyűrűztek tovább. A megújulóenergia-kapacitások növelése hozzájárul a helyi villamosenergia-termelés és az ellátásbiztonság biztosításához azáltal, hogy csökkenti a fosszilis tüzelőanyagok behozatalát az EU-ba. Ugyanakkor eddig megfelelő volt a rendelkezésre álló atomenergia-termelés, és ugyanez mondható el a hidroelektromos energiáról is. Folyamatban van a téli időszakra vonatkozó kockázatértékelés.

Az energiaágazatban **a kiberbiztonsági események volumene stabil maradt, és az elmúlt évben nem jelentettek figyelemre méltó eseményeket vagy jelentős hatású biztonsági eseményeket.** Ami az infrastruktúrát illeti, a Finnország és Észtország közötti Estlink 2 villamosenergia-átviteli kábelt január 26-án működési hiba miatt leválasztották a hálózatról. A kábelt várhatóan szeptember közepére javítják meg. A közelmúltban elfogadott NIS 2 irányelv és a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló irányelv hozzá fog járulni az energetikai infrastruktúra rezilienciájának növeléséhez. Emellett a Bizottság elemezte a tagállamok által az energiaágazatban végzett stressztesztekről szóló jelentéseket, és nyomonkövetési intézkedéseket javasolt a tagállamoknak, amelyek döntenek a további lépésekről.

A kritikus tengeri infrastruktúrák – többek között a tenger alatti csővezetékek – hibrid és kiberfenyegetésekkel szembeni rezilienciájának és védelmének megerősítése érdekében a Bizottság 2023 októberében felülvizsgálta az Európai Unió tengeri védelmi stratégiáját és cselekvési tervét.

Tekintettel az energiabiztonság kiemelkedő társadalmi és gazdasági jelentőségére, az energia kiemelt prioritást élvez a közös bizottsági/főképviseleti európai gazdasági biztonsági stratégia keretében is. 2023 júniusa óta egy ilyen stratégia prioritásként kezeli mind az ellátási láncok rezilienciáját, mind a kritikus infrastruktúrák fizikai és kiberbiztonságát.

3.4. Energiapiacok és energiaszegénység

Az elmúlt néhány évben a Bizottság jelentős és mélyreható reformokat vezetett be az európai energiapiaci szervezetben a villamosenergia-piac szerkezetének közelmúltbeli reformja, a hidrogén- és dekarbonizált gázpiacokra vonatkozó csomag, valamint a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló rendelet reformja formájában. **A közelmúltbeli jogalkotási csomagok mind szükségessé teszik harmadlagos jogszabályok átfogó felülvizsgálatát annak érdekében, hogy végbemenjenek a területen szükséges változások.** A gáz esetében ez a kapacitásfelosztás, a szűkületkezelés és a díjszabás területét érinti. A villamos energia tekintetében folyamatban van egy új, a nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon a keresletoldali válaszciklusra és a rugalmassági megoldások hálózatzümmögésének általi alkalmazására vonatkozó harmadlagos jogszabály kidolgozása. A villamosenergia-rendszer és a villamosenergia-piacok rugalmasságának további fokozása végett a Bizottság szorosan együttműködik a tagállamokkal a villamos energiáról szóló irányelv, különösen a keresletoldali rugalmassággal kapcsolatos rendelkezések végrehajtásának nyomon követése érdekében.

Számos kulcsfontosságú szakpolitika került kialakításra a határokon átnyúló és nemzeti infrastruktúra-fejlesztések azonosítása és felgyorsítása céljából. A hidrogénhálózat-üzemeltetők európai hálózata azzal a céllal jött létre, hogy elfogulatlan és célzott tízéves uniós hidrogénhálózat-fejlesztési terveket dolgozzon ki. Elfogadták az uniós hálózati cselekvési tervet és a közös és kölcsönös érdekű projektek első listáját, és a gyorsított engedélyezésre vonatkozó rendelkezéseket vezettek be szükséghelyzeti rendeletek, a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv és a TEN-E követelményei révén.

Ami az energiaszegénységet illeti, 2023-ban az uniós lakosság 10,6 %-a nyilatkozott úgy, hogy nem tudja megfelelően melegen tartani otthonát. 2022-höz képest ez az arány 1,3 százalékponttal

nőtt⁶¹ az energiaválság és az infláció összefüggésében. A helyzet a háztartások védelmét célzó intézkedéseket támogató tagállamonként eltérő volt⁶². Az új energiapiaci jogszabályok jobban védik majd a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat és az energiaszegénység által érintett személyeket a hálózatról való lekapcsolástól. Földgázárválság esetén az uniós szintű vészhelyzeti intézkedések a kiskereskedelmi árplafonokkal kapcsolatos beavatkozások révén segíthetnek a fogyasztók védelmében. A tagállamok felléphetnek az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása és a kiszolgáltatott fogyasztók túlzott költségekkel szembeni védelme érdekében is, közvetlenül kezelve az energiaszegénységet.

A 2024-ben hatályba lépett Szociális Klímaalap a 2026–2032-es időszakban legalább 86,7 milliárd EUR összegű EU ETS-ből származó bevételt fog mozgósítani, amely magában foglal 25 %-os tagállami társfinanszírozást is, hozzájárulva ezzel a klímasemlegességre való, társadalmilag igazságos átálláshoz. Az alap a tagállamok által 2025 júniusáig a Szociális Klímateerveikben összeállított intézkedéseket és beruházásokat fogja finanszírozni, és elő kell segítenie az energiaszámlák – fűtésre és közlekedésre vonatkozó szén-dioxid-árzás bevezetése miatti – várható növekedésének ellensúlyozását. A Bizottság szakértői csoportot hozott létre, amelynek keretében a Bizottság és a tagállamok megosztják egymással a bevált gyakorlatokat, és véleményt cserélnek az alap előkészítéséről. 2024 júniusa óta a Bizottság a Technikai Támogatási Eszközön keresztül 10 tagállamnak nyújt támogatást Szociális Klímatervük elkészítéséhez.

Kutatás, innováció és versenyképesség

Az uniós gyártók növekvő versennyel szembesülnek a „nettó zéró” technológiák terén a globális és a belföldi piacokon. 2022-höz képest 2023-ban a lítiumion-akkumulátorok és hőszivattyúk uniós termelési értéke nőtt a legnagyobb mértékben (körülbelül 30 %-kal), ezeket követték az üzemanyagcellák (18 %), az óceánenergia-technológiák, a bioüzemanyagok (etanol) és a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás (közel 10 %-kal)⁶³. Habár 2023-ban a lítiumion-akkumulátorok termelési értéke volt a legmagasabb az EU-ban (21 milliárd EUR), a legnagyobb kereskedelmi hiánya is e technológiai területen volt (közel 19 milliárd EUR). A fotovoltaiikus napenergia hasonló hiányt mutatott, de sokkal kisebb uniós termelési érték mellett (2,1 milliárd EUR). Az akkumulátorok esetében a kereskedelmi hiány 2022-höz képest 21 %-kal nőtt, míg a fotovoltaiikus napenergia esetében 13 %-kal csökkent. A 2023-ban kereskedelmi többlettel rendelkező „nettó zéró” technológiák közül a legjelentősebb a szélenergia volt (1,7 milliárd EUR), amely területen az import 65 %-kal csökkent, az export pedig 50 %-kal nőtt az előző évhez képest. A második legnagyobb többlettel a fűtési és hűtési hálózatok rendelkeztek (1,3 milliárd EUR), amelyeket a vízenergia követett (0,2 milliárd EUR). 2021–2023 során a szél erőművek uniós exportja tette ki a legnagyobb részt a technológia globális exportjából (67 %), amelyet a naphőenergia- és vízenergia-technológiák követtek mintegy 40 %-kal.

A Bizottság 2023-ban felülvizsgálta a SET-tervet, és belefoglalta azt a „nettó zéró” iparról szóló jogszabályba, megerősítve annak szerepét az energiaunió kutatási, innovációs és versenyképességi pillérének végrehajtásában, és elismerve annak hozzájárulását a stratégiai „nettó zéró” technológiák uniós gyártási kapacitásához.

A kutatás és innováció (K+I) továbbra is kulcsfontosságú az uniós vállalatok jövőbeli versenyképességének biztosításához az élvonalbeli „nettó zéró” ipari technológiák terén. Ezzel

⁶¹ Forrás: [EU SILC felmérés](#).

⁶² Az otthonukat megfelelően melegen tartani nem tudók aránya Spanyolországban (20,8 %), Portugáliában (20,8 %), Bulgáriában (20,7 %) és Litvániában (20,0 %) volt a legmagasabb. Ezzel szemben Luxemburg (2,1 %), Finnország (2,6 %), Szlovénia (3,6 %) és Ausztria (3,9 %) számolt be a legalacsonyabb aránnyal.

⁶³ Számítások a Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont (CETO) közelgő 2024. évi jelentéseihez. További információ: Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont.

összefüggésben az energiarendszer digitalizációjára vonatkozó 2022. évi uniós cselekvési terv⁶⁴ folyamatos végrehajtása hozzájárult a digitális innováció előmozdításához az EU-ban, például azáltal, hogy kidolgozta az uniós villamosenergia-hálózat digitális ikermodelljét, és intelligens energiahálózati mutatókat határozott meg az intelligens és innovatív energiahálózati technológiák gyorsabb elterjedésének előmozdítása érdekében.

Az új vagy korai fázisban lévő tisztatechnológiai ágazatokban a **kutatás és innováció (K+I) és a piaci elterjedés közötti szakadék** áthidalása érdekében a Bizottság a tagállamokkal szoros partnerségben továbbra is támogatni fogja a **K+I-t** a stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv) és annak végrehajtási munkacsoportjai révén, hogy olyan közös kutatási és innovációs terveket határozzanak meg a stratégiai ágazatokban, mint a napenergia-technológiákról nemrégiben közzétett terv⁶⁵. Döntő fontosságú továbbá az ipari és közlekedési ágazatokkal való partnerségek előmozdítása a „nettó zéró” technológiák fejlesztésének felgyorsítása, a K+I-eredmények piaci elterjedésének felgyorsítása és az EU gyártási bázisának megerősítése érdekében, például az európai technológiai és innovációs platformok és ipari szövetségek (az Európai Akkumulátorszövetség, az Európai Tisztahidrogén-szövetség és a Fotovoltaikusnapelem-ipari Szövetség) közötti szoros kapcsolatok kialakítása révén, a tisztaenergia-technológiákkal kapcsolatos életképes beruházási projektek és gyártási kapacitás uniós fejlesztésének előmozdítása, valamint a széles körű bevezetésük előtt álló piaci, szabályozási, infrastrukturális és technológiai akadályok kezelése érdekében. E tekintetben döntő szerepet játszik az Innovációs Alap, amelynek az EU ETS kibocsátási egységeinek értékesítéséből származó becsült költségvetése 2030-ig mintegy 40 milliárd EUR. Az ipari és szociális partnerekkel a tiszta energiára való átállásról folytatott párbeszédnek segítettek az európai zöld megállapodás végrehajtásának megerősítésében és támogatásában, hozzájárulva a megerősített ipari megközelítéshez.

Az energetikai átállás járulékos előnyei

A dekarbonizáción túl az energiahatékonyság növelése és a nem éghető megújuló energiaforrások használata hozzájárul a szennyezés csökkentéséhez a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben⁶⁶ meghatározott célokkal összhangban, például a **légszennyezés** kezelése, valamint a kapcsolódó korai halálesetek és ökoszisztéma-hatások csökkentése révén. Az ambiciózus intézkedések így segíteni fogják a tagállamokat a tiszta levegővel kapcsolatos célok elérésében, beleértve a környezeti levegő minőségéről szóló felülvizsgált irányelv ambiciózusabb levegőminőségi előírásait is. Az irányítási rendelet és a nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségvállalásokról szóló (EU) 2016/2284 irányelv (folyamatban lévő) értékelése lehetőséget kínál az energia- és éghajlat-politika, valamint a tiszta levegőre vonatkozó politika közötti kapcsolatok további észszerűsítésére⁶⁷.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az elmúlt években az EU bebizonyította, hogy eleget tesz kötelezettségvállalásainak azáltal, hogy határozott lépéseket tett biztonsága, a tiszta energiára való átállás terén elért eredmények és az Ukrajnával szembeni megingathatatlan szolidaritás garantálása érdekében. Egységesen lépett fel a REPowerEU terv célkitűzéseinek eléréséért, hogy biztonságosabb és dekarbonizált energiarendszert építsen ki valamennyi európai polgár számára.

⁶⁴ COM(2022) 552 final.

⁶⁵ BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM Solar energy joint research and innovation agenda with Member States in the context of the European Research Area (ERA) (A tagállamokkal közös napenergia-kutatási és innovációs terv az Európai Kutatási Térség (EKT) keretében).

⁶⁶ COM(2021) 400.

⁶⁷ A szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló következő, 2024 végére tervezett jelentés további bizonyítékokkal szolgál majd.

Az ilyen célkitűzés elérése korántsem könnyű, különös tekintettel a gyorsan változó geopolitikai helyzetre és az EU előtt álló példátlan válságokra. Mindazonáltal, amint azt az e jelentésben bemutatott adatok is mutatják, a tagállami, uniós és polgári szintű, időszzerű, együttes fellépéssel sikerült elkerülni az energiaválság legsúlyosabb hatásait az energiatakarékosság, az ellátásaink diverzifikálása és az EU strukturális gyengeségeit kiváltó tényezők kezelésére irányuló fellépések révén, a klímasemlegességet és a valódi energiauniót célzó, a tiszta energia térnyerésére összpontosító intézkedések megerősítésével.

A geopolitikailag egyre inkább megosztott világban előtérbe került az ellátásbiztonsággal, az energiabiztonsággal, a fenntarthatósággal és a rezilienciával kapcsolatos kérdések fontossága, valamint az éghajlatváltozásnak az energiaágazaton belüli felkészültségre gyakorolt növekvő hatása, mint például az uniós ipar versenyképességét, a közlekedést és a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való ellátást érintő kihívás. Az EU ez esetben gyorsan cselekedett nemzetközi partnerségeinek megerősítésével, valamint a „nettó zero” iparról szóló jogszabály és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály elfogadásával, illetve Mario Draghi és Enrico Letta stratégiai gondolatainak befogadásával.

A fáradhatatlan együttműködésen és szolidaritáson nyugvó szilárd alapokkal az EU felkészültebbé vált arra, hogy eligazodjon az előttünk álló mélyreható változások és kihívások tengerében.

Ugyanakkor az olyan új és újonnan felmerülő kihívások, mint a megújuló energiaforrások és az energiahatékonysági célkitűzések terén fennálló ambícióbeli szakadék, az energiaszegénység növekedése, az energiaárak más globális versenytársakhoz viszonyított eltérése és az új stratégiai, kritikus függőségek kockázata az elkövetkező években határozott szakpolitikai választ és az erőfeszítések terén mind uniós, mind tagállami szinten ugrásszerű változást tesz szükségessé fokozottabb koordináció, piaci integráció és együttes fellépés révén.

A végleges aktualizált nemzeti energia- és klímatervek (NEKT-ek) tagállamok általi benyújtása kulcsfontosságú mérföldkövet jelent e tekintetben, mivel ezeknek amellet, hogy meg kell felelniük a 2030-ra kitűzött uniós célok ambíciószintjének, fel kell gyorsítaniuk e célok megvalósításának ütemét, ezáltal az energiaunió célkitűzéseinek elérésére irányuló uniós és tagállami végrehajtási stratégia középpontjában állnak. Tekintettel arra, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap az uniós éghajlat- és energiapolitikai jogszabályok végrehajtása, valamennyi tagállamnak fokoznia kell erőfeszítéseit a megfelelő szintű ambíció és annak biztosítása érdekében, hogy az Európai Unió jó úton haladjon a 2030-ra kitűzött kollektív energia- és éghajlat-politikai céljai felé. A Bizottság sürgeti a többi tagállamot, hogy haladéktalanul nyújtsák be terveiket annak érdekében, hogy lehetőség legyen a gyors és átfogó uniós szintű értékelésre, ezek ugyanis szilárd ugródeszkát jelentenek a szűk keresztmetszetek kezeléséhez, a bevált gyakorlatok megvitatásához, a regionális koordináció javításához, valamint a 2030-ra kitűzött céljaink gyors és hatékony megvalósításához.